5.2 Plán postupu (skrátená verzia)

Náš východiskový bod

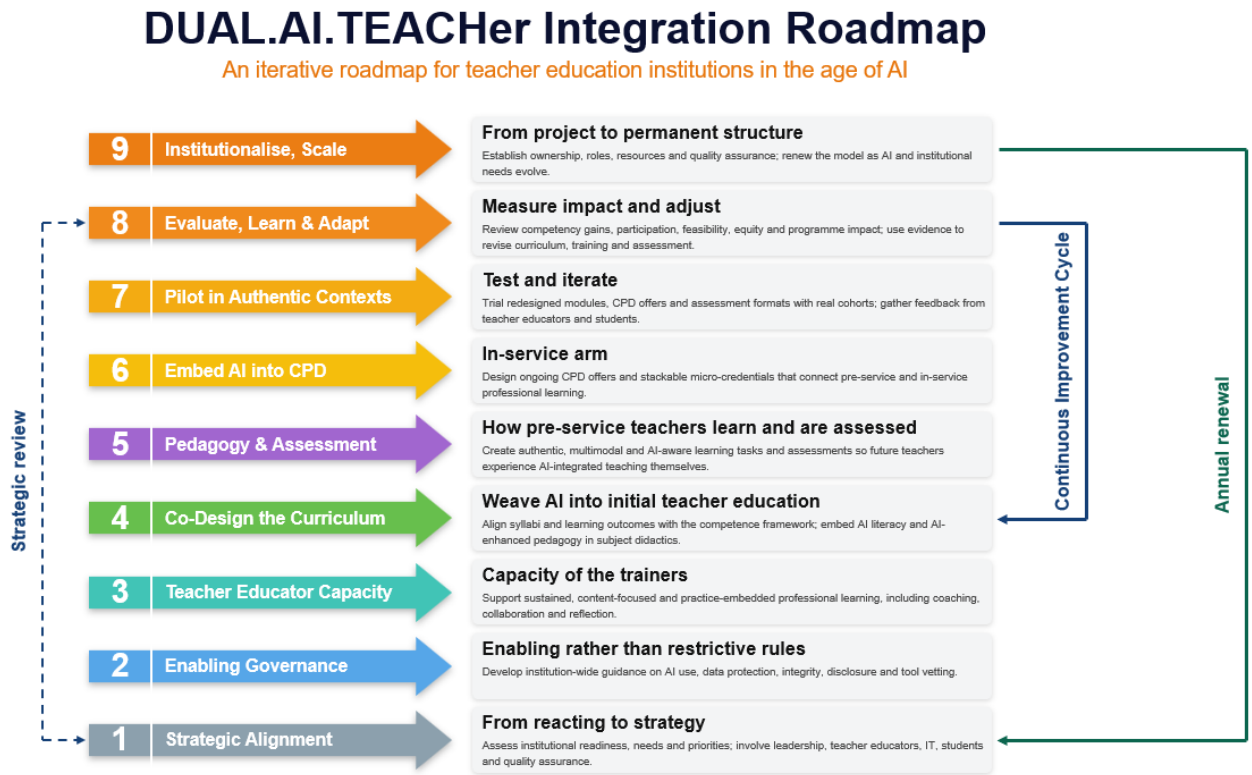
Cieľom projektu DUAL.AI.TEACHer je vypracovať jasný a prispôsobiteľný plán postupu so siedmimi až desiatimi etapami, ktorý pomáha inštitúciám vzdelávajúcim učiteľov zakotviť UI tak v pregraduálnej príprave učiteľov, ako aj v ďalšom profesijnom vzdelávaní. Plán postupu sa zameriava na inštitucionálnu zmenu, a nie na jednotlivé iniciatívy, a bol vypracovaný spoločne so vzdelávateľmi učiteľov.

Osobitne relevantné základy poskytli dva existujúce modely.

Prvým je šesťetapový model pre vysoké školy, zhrnutý ako „učiť sa znovu učiť“. Postupuje od nového rámcovania inštitucionálnych rozhovorov o UI cez dôveru a riadenie, zručnosti zamestnancov, zmenu kurikula a nový návrh vyučovania a hodnotenia až k rozšíreniu v celej inštitúcii (Black, 2025). Jeho hlavnou silnou stránkou je, že s UI zaobchádza ako s hybnou silou inštitucionálnej transformácie, a nie len ako s otázkou nástrojov.

Druhým je štvorfázový plán postupu pre zavádzanie generatívnej UI v školách a školských obvodoch: vytvoriť základ, rozvíjať zamestnancov, aktualizovať vyučovaný obsah a hodnotiť a postupovať ďalej. Jeho silnou stránkou je operatívne zameranie a dôraz na konkrétne zavádzanie.

Oba modely robia to, čo si predsavzali: jeden sa venuje univerzitám ako celku, druhý školám a školským obvodom. Inštitúcie vzdelávajúce učiteľov sa nachádzajú na priesečníku oboch prostredí a práve tu sme videli priestor na rozšírenie existujúcej práce. Tieto inštitúcie premieňajú vlastné vyučovanie a súčasne pripravujú budúcich učiteľov na prostredia, ktoré nemajú priamo pod kontrolou. Ak by sa venovali len vnútornej transformácii, kurikulum týkajúce sa UI by vyučovali zamestnanci s obmedzenou praktickou skúsenosťou; ak by sa venovali len budúcej praxi v triede, modernizoval by sa študijný program bez toho, aby sa zmenila inštitúcia, ktorá ho realizuje. Plán postupu DUAL.AI.TEACHer stavia na oboch modeloch a obe dimenzie prepája.

Obr. 1: „Plán postupu integrácie DUAL.AI.TEACHer: Deväť etáp inštitucionálnej integrácie UI vo vzdelávaní učiteľov“

Dve osi pod etapami

Plán postupu nekombinuje oba referenčné modely krok za krokom, ale je postavený okolo dvoch paralelných osí.

Prvou je **inštitucionálna transformácia**: štruktúry, riadenie, kurikulum a formálne podmienky, ktoré umožňujú alebo obmedzujú používanie UI. Táto os sleduje logiku modelu pre vysoké školy od nového rámcovania k rozšíreniu a opiera sa o etablovaný výskum. Teória šírenia inovácií označuje možnosť inováciu vyskúšať si a možnosť vidieť jej výsledky za vlastnosti, ktoré uľahčujú jej prijatie, čo vysvetľuje dôraz etapy 7 na viditeľné pilotné zavádzanie (Neal et al., 2018).

Druhou je **ľudská kapacita**, ktorá slúži ako os kvality celého plánu postupu. Vzdelávanie nemožno zúžiť na izolované workshopy. Výskum účinného profesijného rozvoja učiteľov vyzdvihuje dlhodobé trvanie, obsahové zameranie, precvičovanie, reflexiu, spätnú väzbu a koučing (Lipowsky & Rzejak, 2021). Tieto zásady preto formujú návrh vzdelávacích aktivít v celom pláne postupu, od vzdelávateľov učiteľov v etape 3 až po učiteľov z praxe v etape 6. Jednorazový workshop sám osebe neznamená dokončenie etapy.

Prehľadová tabuľka plánu postupu

Etapa	Úloha	Dokončené vtedy, keď
Strategické zosúladenie	Zistite, kde inštitúcia skutočne stojí, a dohodnite sa, čo chce dosiahnuť, so zapojením vedenia a s ustanoveným medziodborovým tímom.	Východisková pozícia a cieľ existujú v písomnej podobe.
Podporujúce riadenie	Zaveďte usmernenia platné v celej inštitúcii k používaniu UI, ochrane údajov, integrite, uvádzaniu použitia a preverovaniu nástrojov, formulované okolo toho, čo je možné, a nie okolo toho, čo je zakázané.	Zamestnanci si dokážu odpovedať na otázku „smiem to urobiť?“ bez toho, aby sa museli niekoho pýtať.
Kapacity vzdelávateľov učiteľov	Rozvíjajte kapacity tých, ktorí vyučujú, prostredníctvom dlhodobého, obsahovo zameraného a v praxi zakotveného profesijného učenia sa s koučingom a reflexiou.	Rozvoj prebieha priebežne, nielen ako jediný workshop.
Spoločný návrh kurikula	Preneste UI do formálneho študijného programu revíziou sylabov a výstupov vzdelávania, zakotvenou v odborových didaktikách, a nie v samostatnom module.	Výstupy vzdelávania týkajúce sa UI sa objavujú v bežnej dokumentácii modulov vo viacerých predmetoch.
Pedagogika a hodnotenie	Navrhnite nanovo učebné úlohy a hodnotenie tak, aby boli autentické a zohľadňovali UI, a modelujte vyučovanie s integrovanou UI, aby ho študenti zažili v role učiacich sa.	Formáty hodnotenia boli zrevidované, nielen doplnené vyhlásením o použití UI.
Zakotvenie UI v ďalšom profesijnom vzdelávaní	Premeňte ďalšie profesijné vzdelávanie na štruktúrovanú ponuku so skladateľnými mikrocertifikátmi a zabezpečte tak vetvu pre učiteľov z praxe.	Ponuka má zverejnenú štruktúru a uznávané potvrdenie o vzdelaní.
Pilotné overovanie v autentických kontextoch	Vyskúšajte nanovo navrhnuté moduly, ďalšie profesijné vzdelávanie a hodnotenia so skutočnými skupinami účastníkov a systematicky zbierajte spätnú väzbu.	Existuje zdokumentovaná spätná väzba, ktorá viedla k identifikovateľným revíziám.
Evaluácia, učenie sa a prispôsobovanie	Posúďte prírastky kompetencií, účasť, realizovateľnosť, spravodlivosť a dopad a použite zistenia na revíziu.	Zistenia niečo zmenili, nielen zaplnili správu.
Inštitucionalizácia a škálovanie	Premeňte iniciatívu na trvalú štruktúru: zodpovednosť, role, zdroje, zabezpečovanie kvality, obnovu.	Práca pokračuje aj po tom, čo ľudia, ktorí ju začali, odišli.

AI for Education. (n. d.). *AI adoption roadmap for education institutions*.
Black, A. (2025, 3. decembra). *Learning to learn again: A roadmap for higher education institutions in the age of AI*. enablinginsights.
Lipowsky, F., & Rzejak, D. (2021). *Fortbildungen für Lehrpersonen wirksam gestalten: Ein praxisorientierter und forschungsgestützter Leitfaden*. Bertelsmann Stiftung.
Neal, J. W., Neal, Z. P., Lawlor, J. A., Mills, K. J., & McAlindon, K. (2018). What makes research useful for public school educators? *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research, 45*(3), 432–446.

Revision #4
Created 2026-09-01 09:13:37 UTC by Alexander
Updated 2026-10-20 15:41:04 UTC by Alexander